

荷 马¹

伊利亚特

第十三至十八卷

荷 马

伊利亚特

第十三至十八卷

罗念生 王焕生 译

世纪出版集团 上海人民出版社

荷 马

伊利亚特

第十三至十八卷

本书希腊文本系采用洛布古典丛书 (The Loeb Classical Library) 中荷马
《伊利亚特》(*Homer. Iliad*) 1971—1976 年版。

目 录

第十三至十八卷

641	第十三卷	船舶前阿开奥斯人抵敌艰苦奋战
709	第十四卷	宙斯受骗陷入赫拉的爱情罗网
753	第十五卷	赫克托尔突破抵抗放火烧船
813	第十六卷	帕特罗克洛斯代友出战阵亡
883	第十七卷	两军鏖战争夺帕特罗克洛斯的遗体
945	第十八卷	赫菲斯托斯为阿基琉斯制造铠甲
994	注释	

Ιλιάς

伊利亚特

XIII—XVIII

第十三至十八卷

ΙΛΙΑΔΟΣ Ν

Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρῳάς τε καὶ Ἑκτορα νηυσὶ πέλασσε,
τοὺς μὲν ἕα παρὰ τῇσι πόνον τ' ἐχέμεν καὶ οἷζύν
νωλεμέως, αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὅσσε φαεινῷ,
νόσφιν ἐφ' ἵπποπόλων Θρηκῶν καθορώμενος αἶαν
5 Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν
γλακτοφάγων, Ἀβίων τε δικαιωμάτων ἀνθρώπων.
ἔς Τροίην δ' οὐ πάμπαν ἔτι τρέπεν ὅσσε φαεινῷ·
οὐ γὰρ ὃ γ' ἀθανάτων τινα ἔλπετο ὄν κατὰ θυμὸν
ἐλθόντ' ἢ Τρῳέσσιν ἀρηξέμεν ἢ Δαναοῖσιν.

10 Οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχε κρείων ἐνοσίχθων·
καὶ γὰρ ὁ θαυμάζων ἦστο πτόλεμόν τε μάχην τε
ὑποῦ ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης
Θρηϊκίης· ἐνθεν γὰρ ἐφαίνετο πᾶσα μὲν Ἴδη,
φαίνετο δὲ Πριάμοιο πόλις καὶ νῆες Ἀχαιῶν.
15 Αἰνθ' ἄρ' ὃ γ' ἐξ ἁλὸς ἔζετ' ἰών, ἐλέαιρε δ' Ἀχαιοὺς
Τρῳσὶν δαμναμένους, Διὶ δὲ κρατερῶς ἐνεμέσσα.

第十三卷

船舶前阿开奥斯人抵敌艰苦奋战

宙斯把特洛亚人和赫克托尔引向船只，
让他们在那里经受无穷的战斗和苦难，
他自己则把那明亮的眼光向远处移展，
遥遥观察好养马的色雷斯人、擅长近战的
密西亚洲人^[1]、杰出的喝马奶的希佩摩尔戈斯人^[2] 5
和公正无私的阿比奥斯人^[3] 栖身的国土。
他没有再把明亮的眼光投向特洛亚，
也没思虑会不会有哪位不朽的神明
去帮助特洛亚人或达那奥斯人作战。

权力广泛的震地神并非盲然不察， 10
他高踞林木覆盖的萨摩色雷斯的峰巅，
对激烈的战斗进程深深感到惊异；
他从那里清楚地看见整个伊达山，
普里阿摩斯的都城和阿开奥斯人的船只。
他浮出海面后坐在那里，可怜被特洛亚人 15
战败的阿开奥斯人，对宙斯充满怨愤。

Αὐτίκα δ' ἐξ ὄρεος κατεβήσεται παιπαλόεντος
κραιπνὰ ποσὶ προβιβάς· τρέμε δ' οὔρεα μακρὰ καὶ ὕλη
ποσσὶν ὑπ' ἀθανάτοισι Ποσειδάωνος ἰόντος.

- 20 τρίς μὲν ὀρέξατ' ἰών, τὸ δὲ τέτρατον ἵκετο τέκμωρ,
Αἰγίας, ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης
χρῦσεα μαρμαίροντα τετεύχεται, ἄφθιτα αἰεὶ.
ἔνθ' ἐλθὼν ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππῳ,
ὠκυπέτα, χρυσέησιν ἐθείρησιν κομόωντε,
25 χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροῖ, γέντο δ' ἰμάσθλην
χρυσείην εὐτυκτον, ἐοῦ δ' ἐπεβήσεται δίφρου,
βῆ δ' ἐλάαν ἐπὶ κύματ'· ἄταλλε δὲ κήτε' ὑπ' αὐτοῦ
πάντοθεν ἐκ κευθμῶν, οὐδ' ἠγνοίησεν ἄνακτα·
γηθοσύνη δὲ θάλασσα διίστατο· τοὶ δὲ πέτοντο
30 ῥίμφα μάλ', οὐδ' ὑπένερθε διαίνετο χάλκεος ἄξων,
τὸν δ' ἐς Ἀχαιῶν νῆας εὐσκαρθμοὶ φέρον ἵπποι.

- Ἔστι δέ τι σπέος εὐρὺ βαθεῖης βένθεσι λίμνης,
μεσσηγὺς Τενέδοιο καὶ Ἴμβρου παιπαλοέσσης·
ἐνθ' ἵππους ἔστησε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
35 λύσας ἐξ ὀχέων, παρὰ δ' ἀμβρόσιον βάλεν εἶδαρ
ἔδμεναι· ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδας ἔβαλε χρυσείας,
ἀρρήκτους ἀλύτους, ὄφρ' ἔμπεδον αὐθι μένοιεν
νοστήσαντα ἄνακτα· ὁ δ' ἐς στρατὸν ὦχετ' Ἀχαιῶν.

- Τρῶες δὲ φλογὶ ἴσοι ἀολλέες ἠὲ θυέλλῃ
40 Ἐκτορι Πριαμίδῃ ἄμοτον μεμαῶτες ἔποντο,
ἄβρομοι αὐτᾶχοι· ἔλποντο δὲ νῆας Ἀχαιῶν

他突然从怪石嶙峋的山头站立起来，
 迅速迈步离开，高峻的山峰和森林
 在行进着的波塞冬的不朽的脚底下发颤。
 他向前跨了三大步，第四步便到达埃盖^[4]， 20
 此行的目的地，那里的海渊建有他的
 金光闪灿的永不腐朽的著名宫殿。
 他来到那里，把他那两匹奔驰迅捷、
 长着金色鬃毛的铜蹄马驾上战车，
 他自己披上黄金铠甲，抓起精制的 25
 黄金长鞭，登上战车催马破浪，
 海中怪物^[5]看见自己的领袖到来，
 全都蹦跳着从自己的洞穴里出来欢迎他。
 大海欢乐地分开，战马飞速地奔驰，
 甚至连青铜车轴都没有被海水沾湿， 30
 载着他径直驶向阿开奥斯人的船只。

在特涅多斯岛和怪石嶙峋的英布罗斯岛
 之间的渊深的海底有一处宽阔的洞穴，
 震动大地的波塞冬把马在那里拴停，
 解开辕绳，扔了些神料给马嚼食， 35
 给马腿带上永远挣不脱、砸不坏的金镣，
 让它们留在那里休息待主人归来，
 他自己匆匆前往阿开奥斯人的营寨。

特洛亚人正有如一股猛烈的火焰或风暴，
 呐喊着跟随普里阿摩斯之子赫克托尔 40
 继续冲击，深信会夺得阿开奥斯人的船只，

αίρῃσειν, κτενέειν δὲ παρ' αὐτόθι πάντας ἀρίστους.
 ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἔννοσίγαιος
 Ἀργείους ὥτρυνε, βαθείης ἐξ ἁλὸς ἐλθὼν,
 45 εἰσάμενος Κάλχαντι δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν·
 Αἴαντε πρῶτῳ προσέφη, μεμαῶτε καὶ αὐτῷ
 “Αἴαντε, σφῶ μέν τε σαώσετε λαὸν Ἀχαιῶν
 ἀλκῆς μνησαμένῳ, μῆδὲ κρυεροῖο φόβοιο.
 ἄλλῃ μὲν γὰρ ἔγω γ' οὐ δεΐδια χεῖρας ἀάπτους
 50 Τρώων, οἳ μέγα τεῖχος ὑπερκατέβησαν ὁμίλῳ·
 ἔξουσιν γὰρ πάντας ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί·
 τῇ δὲ δὴ αἰνότατον περιδείδια μῆ τι πάθωμεν,
 ἦ ῥ' ὅ γ' ὁ λυσσώδης φλογὶ εἵκελος ἡγεμονεύει,
 Ἔκτωρ, ὃς Διὸς εὐχετ' ἐρισθενέος πάϊς εἶναι.
 55 σφῶϊν δ' ὥδε θεῶν τις ἐνὶ φρεσὶ ποιήσειεν
 αὐτῷ θ' ἐστάμεναι κρατερῶς καὶ ἀνωγέμεν ἄλλους·
 τῷ κε καὶ ἐσσύμενόν περ ἐρωήσαιτ' ἀπὸ νηῶν
 ὠκυπόρων, εἰ καὶ μιν Ὀλύμπιος αὐτὸς ἐγείρει.”

Ἦ, καὶ σκηπανίῳ γαιήοχος ἔννοσίγαιος
 60 ἀμφοτέρῳ κεκοπῶς πλησεν μένεος κρατεροῖο,
 γυνῖα δὲ θηκεν ἐλαφρὰ, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν.
 αὐτὸς δ' ὥς τ' ἴρηξ ὠκύπτερος ὥρτο πέτεσθαι,
 ὃς ῥά τ' ἀπ' αἰγίλιπος πέτρης περιμήκεος ἀρθείς
 ὀρμήσῃ πεδίοιο διώκειν ὄρνεον ἄλλο,
 65 ὥς ἀπὸ τῶν ἦϊξε Ποσειδάων ἔννοσίχθων.
 τοῖν δ' ἔγνω πρόσθεν Ὀϊλήος ταχὺς Αἴας,
 αἰψα δ' ἄρ' Αἴαντα προσέφη Τελαμώνιον υἱόν·

把他们的精兵强将全都杀死在船边。
 绕地和震地之神波塞冬从渊深的
 海底出来，借用卡尔卡斯的形象
 和他那坚定的声音，鼓励阿尔戈斯人。 45
 他首先遇到热望满怀的两个埃阿斯：
 “埃阿斯啊，如果你们能勇敢如常，
 决不后退，你们将能拯救阿开奥斯人。
 我不担心特洛亚人在其他地段的猛攻，
 尽管他们已有许多人翻过壁垒， 50
 那里的披胫甲的阿开奥斯人会挡住他们。
 我特别担心这里还要发生不幸，
 因为那个自称是全能的宙斯的儿子、
 疯狂如火的赫克托尔在这里指挥攻击。
 但愿有哪位神明使你们坚定心志， 55
 牢牢地在这里坚守，鼓励他人战斗。
 那时即使奥林波斯主神亲自激励他，
 你们也能把他从这些船边击退。”

绕地和震地之神这样说完，用手杖
 击了击他们，使他们的内心充满力量， 60
 使他们的手脚关节变得轻松灵活。
 他自己则像一只翱翔迅捷的鹞鹰
 腾空而去，那鹞鹰从高峻的崖壁飞起，
 敏捷地扑向平原去追逐其他禽鸟，
 震地神波塞冬也这样迅速离开了他们。 65
 奥伊琉斯之子、捷足的埃阿斯首先认出
 他是一位神，对特拉蒙之子埃阿斯这样说：

70 “Αἶαν, ἐπεὶ τις νῶϊ θεῶν, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσι,
 μάντεϊ εἰδόμενος κέλεται παρὰ νηυσὶ μάχεσθαι—
 οὐδ’ ὃ γε Κάλχας ἐστί, θεοπρόπος οἰωνιστής·
 ἶχνια γὰρ μετόπισθε ποδῶν ἦδὲ κνημῶν
 ῥεῖ’ ἔγνων ἀπιόντος· ἀρίγνωτοι δὲ θεοὶ περ—
 καὶ δ’ ἐμοὶ αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι
 μᾶλλον ἐφορμᾶται πολεμίζειν ἦδὲ μάχεσθαι,
 75 μαιμῶσι δ’ ἐνερθε πόδες καὶ χεῖρες ὑπερθε”

Τὸν δ’ ἀπαμειβόμενος προσέφη Τελαμώνιος Αἴας·
 “οὕτω νῦν καὶ ἐμοὶ περὶ δούρατι χεῖρες ἄαπτοι
 μαιμῶσιν, καὶ μοι μένος ὥρορε, νέρθε δὲ ποσσὶν
 ἔσσυμαι ἀμφοτέροισι· μενοινῶ δὲ καὶ οἶος
 80 “Ἐκτορι Πριαμίδῃ ἄμοτον μεμαῶτι μάχεσθαι.”

“Ὡς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
 ‘χάρμη γηθόσυνοι, τήν σφιν θεὸς ἔμβαλε θυμῷ·
 τόφρα δὲ τοὺς ὀπιθεν γαιήοχος ὥρσεν Ἀχαιοὺς,
 οἳ παρὰ νηυσὶ θοῇσιν ἀνέψυχον φίλον ἦτορ.
 85 τῶν ῥ’ ἅμα τ’ ἀργαλέῳ καμάτῳ φίλα γυνῖα λέλυντο,
 καὶ σφιν ἄχος κατὰ θυμὸν ἐγίγνετο δερκομένοισι
 Τρῶας, τοὶ μέγα τεῖχος ὑπερκατέβησαν ὀμίλῳ.
 τοὺς οἳ γ’ εἰσορώοντες ὑπ’ ὀφρύσι δάκρυα λείβον·
 οὐ γὰρ ἔφαν φεύξεσθαι ὑπέκ κακοῦ. ἀλλ’ ἐνοσίχθων
 90 ῥεῖα μετεισάμενος κρατερὰς ὄτρυνε φάλαγγας.
 Τεῦκρον ἔπι πρῶτον καὶ Ληϊτόν, ἧλθε κελεύων
 Πηνελεῶν θ’ ἥρωα Θόαντά τε Δηϊπυρόν τε

“埃阿斯，刚才当某位居住在奥林波斯的
神明借先知模样要我们在船边战斗——
他根本不是乌卜预言者卡尔卡斯，
70
因为我从后面根据他离去时的脚步
和膝弯辨认出来，认识神明很容易，——
我的这颗心立即在胸中激荡起来，
更热切地想投入战斗同敌人厮杀，
75
上面的双手和下面的双腿也急不可耐。”

特拉蒙之子埃阿斯立即这样回答说：
“我也一样，这双强大的手抓着枪发抖，
力气变大，双腿架着我自动行走，
渴望即使单独同那个疯狂冲击的
普里阿摩斯之子赫克托尔拼杀一场。”
80

他们这样互相交换自己的感受，
欣悦神明向他们的心里灌输了力量，
这时绕地神正在阵后鼓励那些
挤在船边恢复心力的阿开奥斯人。
他们已经疲惫得浑身关节瘫软，
85
看见那么多特洛亚人已经蜂拥着
越过壁垒，强烈的忧伤涌上心头。
他们望着冲击过来的特洛亚人不禁
热泪盈眶，以为不会有得救的希望，
震地神正鼓励他们重组强大的战阵。
90
他首先上前鼓励透克罗斯和勒伊托斯，
还有勇敢的佩涅勒奥斯、托阿斯、得伊皮罗斯，

- Μηριόνην τε καὶ Ἀντίλοχον μήστωρας αὐτῆς·
 τοὺς ὃ γ' ἐποτρύνων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
- 95 “αἰδῶς, Ἀργεῖοι, κοῦροι νέοι· ὕμιν ἐγὼ γε
 μαρναμένοισι πέποιθα σωσέμεναι νέας ἀμάς·
 εἰ δ' ὑμεῖς πολέμοιο μεθήσετε λευγαλίοιο,
 νῦν δὴ εἶδεται ἡμαρ ὑπὸ Τρῳέσσι δαμῆναι.
 ὦ πόποι, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶμαι,
- 100 δεινόν, ὃ οὐ ποτ' ἐγὼ γε τελευτήσεσθαι ἔφασκον,
 Τρῳάς ἐφ' ἡμετέρας ἰέναι νέας, οἳ τὸ πάρος περ
 φυζακινῆς ἐλάφοισιν ἐοίκεσαν, αἳ τε καθ' ὕλην
 θῶων παρδαλίων τε λύκων τ' ἥϊα πέλονται
 αὐτῶς ἡλάσκουσαι ἀνάλκιδες, οὐδ' ἐπι χάρμη·
- 105 ὥς Τρῶες τὸ πρὶν γε μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν
 μῖμνεν οὐκ ἐθέλεσκον ἐναντίον, οὐδ' ἡβαιόν·
 νῦν δὲ ἐκάς πόλιος κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχονται
 ἡγεμόνος κακότητι μεθημοσύνησὶ τε λαῶν,
 οἳ κείνῳ ἐρίσαντες ἀμυνέμεν οὐκ ἐθέλουσι
- 110 νηῶν ὠκυπόρων, ἀλλὰ κτείνονται ἄν' αὐτάς.
 ἀλλ' εἰ δὴ καὶ πάμπαν ἐτήτυμον αἰτίος ἐστὶν
 ἦρως Ἀτρεΐδης, εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων,
 οὐνεκ' ἀπητίμησε ποδώκεα Πηλεΐωνα,
 ἡμέας γ' οὐ πῶς ἐστι μεθιέμεναι πολέμοιο.
- 115 ἀλλ' ἀκεῶμεθα θᾶσσον· ἀκεσταὶ τοι φρένες ἐσθλῶν.
 ὑμεῖς δ' οὐκέτι καλὰ μεθίετε θούριδος ἀλκῆς
 πάντες ἄριστοι ἐόντες ἀνὰ στρατόν. οὐδ' ἂν ἐγὼ γε
 ἀνδρὶ μαχεσσαίμην ὅς τις πολέμοιο μεθείη
 λυγρὸς ἑὼν· ὑμῖν δὲ νεμεσῶμαι περὶ κῆρι.

以及善呐喊的墨里奥涅斯和安提洛科斯。

他说出有翼飞翔的话语激励他们：

“耻辱啊，阿尔戈斯人，你们这些新兵， 95

我原以为你们会奋力保卫船舶！

倘若你们回避这场险恶的战斗，

很快便会面临被特洛亚人征服的时刻。

可悲啊，我正在目睹一个多大的奇迹，

那样可悲的奇迹我连想都没有想过： 100

特洛亚人竟出现在我们的船只前，

他们从前却有如一群胆怯的雌鹿，

雌鹿畏葸地在林中游荡，很快成为

豺狗、雪豹、恶狼的美餐，毫无反抗。

特洛亚人以前也这样，他们从不敢 105

正视阿开奥斯人的力量，和我们对抗。

可现在他们竟远离城市来船边战斗，

只因为我们的统帅的过错和将领们怠惰，

他们对统帅心怀怨恨，不愿再保卫

这些快船，宁可让自己死在船边。 110

但即使杰出的阿特柔斯之子、权力广泛的

阿伽门农确实对大家犯了过错，

侮辱了捷足的佩琉斯之子阿基琉斯，

我们也仍然应面临战斗，不应该躲避。

让我们赶快平抚吧，平抚高贵者的心灵！ 115

你们忘却了自己的勇气太不应该，

因为你们在阿开奥斯人中作战最勇敢。

我不想指责其他逃避战斗的人们，

他们是可怜虫，我的不满只针对你们。

- 120 ὦ πέπονες, τάχα δὴ τι κακὸν ποιήσετε μείζον
τῇδε μεθημοσύνη· ἀλλ' ἐν φρεσὶ θέσθε ἕκαστος
αἰδῶ καὶ νέμεσιν· δὴ γὰρ μέγα νεῖκος ὄρωρεν.
Ἔκτωρ δὴ παρὰ νηυσὶ βοὴν ἀγαθὸς πολεμίζει
καρτερός, ἔρρηξεν δὲ πύλας καὶ μακρὸν ὄχηα.”
- 125 Ὡς ῥα κελευτιῶν γαιήοχος ὥρσεν Ἀχαιούς.
ἀμφὶ δ' ἄρ' Αἴαντας δοιοὺς ἴσταντο φάλαγγες
καρτεραί, ἃς οὐτ' ἂν κεν Ἀρης ὀνόσαιτο μετελθὼν
οὔτε κ' Ἀθηναίη λαοσσόος· οἱ γὰρ ἄριστοι
κρινθέντες Τρῳάς τε καὶ Ἑκτορα δῖον ἔμμνον,
130 φράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκει προθελύμνω·
ἀσπίς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυιν, ἀνέρα δ' ἀνήρ·
ψαῦον δ' ἰππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
νευόντων, ὥς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν,
ἔγχεα δ' ἐπτύσσοντο θρασειῶν ἀπὸ χειρῶν
135 σειόμεν'· οἱ δ' ἰθὺς φρόνεον, μέμασαν δὲ μάχεσθαι.

- Τρῶες δὲ προὔτυψαν ἀολλέες, ἤρχε δ' ἄρ' Ἑκτωρ
ἀντικρὺ μεμαῶς, ὀλοοίτροχος ὥς ἀπὸ πέτρης,
ὄν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάρροος ὥση,
ῥήξας ἀσπέτω ὄμβρῳ ἀναιδέος ἔχματα πέτρης·
140 ὕψι δ' ἀναθρόσκων πέτεται, κτυπέει δέ θ' ὑπ' αὐτοῦ
ὕλη· ὁ δ' ἀσφαλέως θέει ἔμπεδον, ὄφρ' ἂν ἵκηται
ισόπεδον, τότε δ' οὐ τι κυλίνδεται ἐσσύμενός περ·
ὥς Ἑκτωρ ἦος μὲν ἀπείλει μέχρι θαλάσσης
ῥέα διελεύσεσθαι κλισίας καὶ νῆας Ἀχαιῶν